

Katedra výtvarné kultury
Klatovská 51, 306 14 Plzeň
Tel.: 377 636 493, 377 636 471
e-mail: suomar@kvk.zcu.cz

Protokol o hodnocení Diplomové práce

Název práce: Mezioborové vztahy ve výtvarné výchově na 1. stupni základní školy.

Práci předložila studentka: Ing. Lenka Knoblochová

Studijní obor: Učitelství pro 1. stupeň základní školy.

Posudek oponenta práce

Práci hodnotila: doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc.

1. Cíl práce

Cílem této diplomové práce bylo získat teoretické a empirickovýzkumné poznatky o kurikulární kategorii „mezioborové vztahy“ ve vzdělávacím oboru výtvarná výchova. Kromě teoretického rozboru tématu měla diplomantka realizovat výzkumné šetření na třech základních školách ve výtvarné výchově na 1. stupni základní školy s cílem zjistit a charakterizovat mezioborový obsah v realizovaném kurikulu. Kromě toho měla diplomantka uskutečnit řešerše projektů zaměřených na mezioborové vztahy u nás i ve světě a vypracovat typologii těchto projektů.

Cíle diplomové práce byly splněny v požadovaném rozsahu a odpovídající kvalitě. Konkrétní způsoby plnění cílů jsou předmětem sdělení tohoto posudku.

2. Obsahové zpracování

Považuji za cenné, že autorka, jak píše v úvodu své práce, získala motivaci pro stanovení tématu svého diplomového úkolu na základě zjištěných rozporů mezi reálnou praxí využívání mezioborových vazeb ve výuce a ideálním stavem, který

v praxi očekávala. Pozitivní je též její výchozí přesvědčení, že oblast všeobecného vzdělávání má pro žáka poskytovat dostatek příležitostí k utváření komplexního pohledu na svět a k logickému propojování, tedy vlastně k určitému světonázoru, který patří k profilaci osobnosti a je vnitřně konzistentní, ucelený, není tříští izolovaných poznatků.

Vhodným nástrojem k uvedenému cíli je podle autorky projektové vyučování (s. 13 n.). Hlavním argumentem je, že projekt programově poskytuje příležitosti spojovat více oborů do jediného obsahového rámce. Integraci oborů, kterou projekt v praxi umožňuje, by však vyučující měli teoreticky rozumět a umět ji objasnit. A k tomuto cíli diplomantka směřuje s oporou v Bláhově teorii komparace založené na analýze výrazových prostředků uměleckého jazyka (s. 20 n.).

Na zjišťování a rozboru kombinací výrazových prostředků různých typů vyjadřování a sdělování autorka v návaznosti na svá teoretická východiska založila strategii svého výzkumu (s. 29 n.). Autorka analyzovala projekty uveřejněné na webových stránkách škol, a to jak u nás, tak v zahraničí (23 projektů z českého, anglického a německého jazykového prostředí). Dalším zdrojem informací byly polostrukturované rozhovory o projektech a mezioborových vazbách s učiteli (stojí za zmínku autorčina poznámka na s. 78, že mnozí z nich nevěděli, co znamená pojem „obsah“, což je při zjišťování přesahů mezi obory problematický moment).

Autorka svým výzkumem získala přínosné poznatky o reálném stavu projektů v našich i v zahraničních školách a o způsobech jejich pojetí a jejich prezentování. Podnětné jsou její postřehy o shodách a rozdílech mezi přístupy zjištěnými v našich školách a přístupy zahraničními, např. relativně menší podíl vlastní aktivity našich žáků při získávání poznatků nutných k řešení projektu, nebo větší důraz na učivo u nás oproti většímu důrazu na osobnostní a sociální rozvoj v zahraničí (s. 101, 104).

3. Charakteristika a hodnocení formy, technické i řemeslné složky práce

S ohledem na povahu diplomového úkolu není tato část předmětem posuzování.

4. Formální náležitosti

Formální zpracování textu je vyhovující. Jazykový projev je kultivovaný a srozumitelný, autorské korektury byly zřejmě pečlivé a zamezily většímu počtu překlepů nebo jazykových chyb. Strukturace textu je přehledná. Grafická úprava je vyhovující. Bibliografické citace jsou v souladu s normou ISO.

5. Stručný komentář hodnotitele

Posuzovaná práce jako celek se vyznačuje pečlivostí zpracování zejména s ohledem na analýzu vztahů mezi reálnými úkoly výuky a kategoriemi v kurikulu. Tím je zabezpečována průkaznost argumentace a též se nabízejí dobré možnosti jak na tuto práci navazovat. Zvláště oceňuji snahu autorky zakotvit hledání mezioborových vazeb až v úrovni mikrostrategií výuky na základě využití Bláhovy teorie komparace. Tento přístup pokládám za velmi slibný, přestože ve vyústění se v této diplomové práci ještě ne zcela daří přecházet mezi mikroúrovni (tj. při analýze výrazových prostředků) a obecnějšími (makro-) rovinami. Překonání tohoto problému

by vyžadovalo zaměřit se na menší počet projektů, nebo na jeden jediný, a v tomto užším prostoru do hloubky vyhodnotit mezioborové propojení s ohledem na výrazové prostředky použité při syntéze různých hledisek. Např. jakou úlohu a v jakých souvislostech se výrazové prostředky podílejí na integraci oborů v projektu Barvy Afriky. Konkrétněji: jaká je úloha dekorativních prvků a barev a určitého způsobu stylizace při spojování hledisek z různých oborů? Bylo by možné s užitím porovnávání v oblasti výtvarné a jazykové nacházet společná kritéria pro uchopení interkulturních rozdílů? Atp. Tyto otázky jsou v práci naznačeny spíše jen implicitně, ale nabízejí se k řešení v budoucích výzkumech tohoto typu.

6. Otázky a připomínky na autora práce k bližšímu vysvětlení při obhajobě

Na podkladě připomínek v bodu 5 tohoto posudku navrhnete vlastní výklad mezioborových souvislostí (u vhodné Vámi vybraného projektu z těch, které jste prostudovala) opřený o analýzu mikrostrategií na úrovni výrazových prostředků. Inspirujte se přitom studií o analýze výtvarných úloh publikované v časopise Výtvarná výchova (Lukavský, J. & Slavík, J. (2013) Kvalita tvořivých úloh ve výtvarné výchově. Výtvarná výchova 53(1), 14–20).

7. Navrhovaná známka

Výborně

Datum: 21. 4. 2015

Podpis: doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc.